

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 „
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratokat visszaadása
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Agráriusok és gazdálkodók.

(K. Ö.) Az idők jelének tartjuk, hogy az agrár ellenes sajtó szokatlanul beves hangon támadja a ma megnyíló gazdaságkongresszussal kapcsolatosan a magyar agrártörvényeket. Volt idő, mikor a magyar gazdák országos összejöveteleit figyelemre sem méltatták. Egy részeg alak fejbe verése nagyobb esemény volt előttük, mint a gazdák országos érdekei. De minek is törődtek volna a magyar gazdák, mikor azok mindenestől ki voltak szolgáltatva a merkantil gazdasági irányzatnak, a törvényhozásnak, a börtének és pénzintézeteknek.

Ma már észre veszik a gazdákat és kommentárta érdemesítik azok törekvéseit. Sőt tovább mehetünk és azt mondhatjuk, hogy félni kezdenek az agrárizmus térfoglalásától. Ezt legjobban bizonyítja az a harcmódor, melyet általában, de különösen most a gazdaságkongresszus előnapjain jobb ügyre méltó buzgósággal fejtenek ki.

Nem lehet célunk az egyes támadásokra kitérnünk, mert ennek semmi értelme se lenne. A legtöbbje ugyanis ismert közhelyekből táplálkozik. Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül azt a törekvést, mely

erőnek erejével érdekellentétet lát az agráriusok és a gazdálkodók között. Szerintük más az agrárius és más a gazdálkodó. Az agrárius nem más, mint aki agrár jelszavak hangoztatásával politikai karriert csinál és az agrárizmusból akar jól élni. A gazdálkodó pedig az, aki megfogja az eke szarvát, megműveli a földet, szóval gazdálkodik. A kettőnek pedig semmi köze egymáshoz, mert az agrárius theoretikus, a gazdálkodó pedig gyakorlati ember, már pedig a teoria és gyakorlat nem fedig egymást. Például a theotikus agrárius követeli a fedezetlen határidő üzlet eltörlését, a gazdálkodó pedig szörnyen meg van vele elégedve, hiszen nagy áron értékesíti évek óta terményeit.

Az ember, ha öregszik, sok mindenfélét megér. Hát ezt is megértük, hogy a börtensajtó szerint más az agrárius és más a gazdálkodó. Ez az állítás bizonyára nem esett nehezükre, a bizonyítással azonban adósok maradtak.

Mert lássuk csak. Agrárius az, aki a mezőgazdaság érdekeivel együtt érez és azokat előmozdítani törekszik. Lehet ugyan a mezőgazdaság érdekeit gazdálkodás útján is előmozdítani, amikor valaki modern és intenzív gazdálkodással

jó példát ad gazdáltsáinak, a mezőgazdaság egyetemes érdekein azonban ez nem sokat lendít. A mezőgazdaságon csak az agrárizmus, a mezőgazdaság érdekeit istápoló politika segíthet. Ezt a politikát azonban az agráriusok csinálják. Embertársaink szándékos félrevezetése nélkül állíthatja-e valaki, hogy a magyar gazdálkodóknak ártalmára van, ha a mezőgazdasági szakoktatás fejlesztésére törekszünk, hogy oly vámpolitikát csinálunk, mely a mezőgazdasági termelés értékesítését jövedelmezővé teszi, ha a gazdálkodók oly jogi intézményeket kapnak, melyek a mezőgazdák meggyőződését célozzák.

Pedig azt akarják a Magyar Gazdaszövetség és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület. Akarhat-e mást a hivatásos gazdálkodó? Vajon nem akar-e boldogulni és ha boldogulni akar, nem kell-e neki arra törekednie, hogy az agrárpolitika törekvései diadalra jussanak? A kettő között tehát nincs ellenkezés.

Sajnos, volt idő, mikor a magyar mezőgazdák nem az agrárpolitika hívei voltak. Keleti fatalizmussal néztek a jövőbe, várva a megsemmisülést. Kettőnek kellett bekövetkeznie, hogy mély álmukból felébredjenek. Az egyik a nagy mező-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A csomag.

— Vége az érzélgősségnek — mondta mr. Peet komoran. Ő maga egy száraz, negyvenöt éves hivatalnok volt, olyan irnokféle, s atyai tanácsokat osztogatott a segédírnoknak. — Kétszer rajtavesztettem, de most már soha többé! Az asszonyok szívtelen teremtesek.

— Én ismerem egyet, aki nem az — jegyezte meg a segédírnok.

— En is azt hittem, ismerem egyet, aki nem az — felelte az irnok. — Waterloo Parkban láttam őt először. Nagyon szép lány volt, az a fajta, aki egyszerre elcsavaja az ember fejét. Egy óriás hölgy mellett ült egy lócán a vörös napernyője alatt, de még soha olyan női sárkányt nem láttam, mint ez a másik: valószínűs Dreadnought. A fiatal leány nem vett észre engemet, de én magamra akartam terelni a figyelmét: s négyszer-ötször le s felsétáltam előtte. Első tekintetre beleszerettem. Aztán felkeltek és eltávoztak.

De amint továbbhaladtak, észrevettem, hogy valamit otthagytak a lócán, s meggondolva a dolgot, úgy okoskodtam, hogy jobb lesz, ha el-

hagyom őket menni előbb s azután nézem meg, mi az a fehér, ami ott maradt. Kis idő múltán odarohantam s egy kedves, finom, apró fehér zsebkendőt emeltem fel a lócáról, csipkés battiszt-kendőcskét. Természetesen a zsebbe rejtettem azt.

— Jól tettel — jegyezte meg a segédírnok helyeslően.

— Azután távolról követtem őket. Lassan mentek, mert a kövér hölgy alig sauszogott. Negnéztem milyen házba tértek be s már-már be akartam kocogtatni náluk, de aztán mást gondoltam. Eszembe jutott, hogy, ha várok, talán másnap este ismét a parkban találom s talán akkor egyedül lesz.

A kis zsebkendőt éjjel a párnám alá tettem s egész másnap a kabátom zsebében hurocoltam a szívem fölött. Elképzeltem, hogy az az apró kezecskéiben volt azelőtt. Hiszen én tudja, milyen gyerek lesz az ember, a legkomo-lyabb férfi is, ha szerelmes.

A segédírnok azt mondta: — Tudom — s az irnok folytatta:

— Másnap azonban nem találtam őt a parkban s így elmentem a lakására s bekopogtattam nála. Nagv lármá fogadott, mintha az összes butorokat az ajtó elé akarnák állítani torlasznak, de végre megnyílt az s a küszöbön

megjelent a sárkány! Dadogva adtam elő jöve-tem okát.

— Az a hölgy, akit keres, nincs itthon — mondta a sárkány. De kicsoda ön? Es mit kíván azzal a hölgygyel?

En tudniillik csak azt a hölgyet kérdeztem tőle, akit tegnap este vele együtt a parkban láttam ülni. De most felelnem kellett. — Azt mondtam, hogy a dolog nem sürgős s lefutottam a lépcsőn, de meglehetősen elkeseredetten. Vártam az utcasarkon, amíg őt megláttam hazatelé menni.

Ha elég gyorslábú lettem volna, elfoghatam volna, mielőtt eltűnik a ház kapujában. De ennyire nem bírtam sietni, azonban mikor utána felmentem a lépcsőn s kopogtam ajtaján, még a kalap a fején volt, mikor kinyitotta azt előttem.

Mielőtt beszélni kezdtem volna, jóformán, már kivette a zsebkendőt a kezemből s szót:

— Oh, köszönöm! Emili néni annyira búsult e miatt a zsebkendő miatt. — Majd bekiáltott: — Nénikém!

Hallottam, hogy a sárkány megmozdult s a ház megremegett alapjában, de én nem kívántam vele találkozni, bucsusztó dadogtam s lerepültem a lépcsőn. Oh, én számár!

Szönyeg, szövet és csipke-függöny.
 Roletta csinvatok, **vásznak,** fehérneműek.
 Női divatszövetek és mosókelmék legolcsóbban

Gzillér Imre

nagyáruházában

Szent László-tér és Rákóczi-ut.

gazdasági válság, mely végelpusztulással fenyegette a kisgazdákat és a középbirtokosokat. A másik az a féktelen támadás, melyet a magyar sajtó nagy része az agráriusok gazdasági és társadalmi törekvései ellen intéz. Nemcsak magán, hanem nemzeti közjavak forognak kockán.

És mit akarnak azzal, hogy az agráriusoknak a szemére hányják, hogy az agrarizmusból jól élnek és politikai karriert csinálnak. Édes Istenem, ez csak nem lehet szemrehányás? Mindenki abból él, amiben dolgozik. És azután az a politikai karrier. Nem viseltetünk felekezeti ellenszenvvel senki iránt s ez mégis csak izlés dolga. Mégis csak jobb szeretem, ha egy Károlyi Mihály, Darányi Ignác, Bernát István, Buday Barna, Rubinek Gyula, Zselénszky Róbert intézik a törvényhozásban dolgaikat, mint egy Vázsonyi Vilmos, Sándor Pál, Pető Sándor stb.

Félre a képmutatással! A gazdák is megértették az idő intő szavát és tudatában vannak annak, hogy aki éket üt a gazdák tömött sorain, az az ország egész közgazdaságának okoz jóvá nem tehető kárt.

Hieronymi ideiglenes utódja. A képviselőház ülése után minisztertanács volt, amely elsősorban azzal a kérdéssel foglalkozott, az új kereskedelmi miniszter kinevezéséig ki vezesse a minisztérium ügyeit. A minisztertanács a helyettesítéssel Lukács László pénzügyminisztert bízta meg és e határozatról a miniszterelnök jelentést tesz a királynak.

Egész nap s egész éjjel a sárkány zsebkenőjét csókolgattam és szorítottam rá a szívemre!

Ez kiábrándított s egy évig nem is kerestem ezt a hőgyet. Hanem egyszer avéletlen ismét hozzám szegődött s a »tube« földalatti találkoztam vele.

Egy szombat délután történt. Néha ilyenkor kimentem a zöldbe s hideg ételt vittem magammal egy kis zsákban, s egy üveg jótéle vörösbort. Eppen szembe kerültem imádkozóval, s láttam, hogy ezuttal kedvez a szerencse: ő egyedül van. A szívem elkezdett hangosan dobogni s a fejem szédült. Soha még leány ilyen hatást nem tett reám.

Folyton ránéztem s egyszer úgy tetszett, mintha ő is felismerne. Mikor egy állomással előbb, mint az én tervezett kirándulási helyem, kiszállt, nem tétoztam. En is kiszálltam, de tulságosan ideges voltam arra, hogy ugyanazon a liften menjek fel, a melyiken ő, s a mire én a lépcsőkön felmáztam, ő már az utcán volt.

De még láttam őt messziről s könnyű volt őt utolérnem, mert lassan haladt. Még ekkor nem volt megállapított haditervem, csak nem akartam őt elveszíteni szem elől. Mikor egész közel voltam hozzá, hátrafordult, s nem tudtam, mi volt a tekintetében, öröme, vagy méltatlankodás? De a pillanat behatása alatt kitünő eszmém támadt s gyorsan szóltam:

Hieronymi emléke a Házban.

Budapest, május 6.

Borzeviczy Albert elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést.

Mély megdöbbenéssel jelenti be Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter halálának hírért. Ragyogó ész, hatalmas befogadó képesség volt az ő szellemének főerőssége, akarat, tetterő és szorgalom vitte előre pályáján. Mindnyájunkat megrendít a halálában rejlő mély tragikum, hogy épen abban az időben ragadta el a halál, amikor mindnyájunk részvéte az ő alyai szíven ejtett sebe felé fordult. Ebben a Házban a párt és politikai ellentét nélkül mindnyájan mindenkor egyenlő elismeréssel voltunk hatalmas tehetsége iránt s úgy hiszem, hogy a Ház egyhangú helyeslésére találunk, mikor azt indítványozom, hogy részvétünket fejezzük ki a miniszter özvegyének. Indítványozom továbbá, hogy a Ház gyászja jelétül rekessze be ülését (Helyeslés) és koszorút helyezzen Hieronymi ravatalára (Helyeslés.) A miniszter halála nem történt teljes váratlansággal, hetek óta súlyos beteg s állapotja az utolsó napokban oly aggasztó volt, hogy a csapásra elő lehettünk készülvén, de az a szeretet és elismerés, mely bennünket iránta eltölt a hirtelen megdöbbenés érzését keltette bennünk.

Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Az elhunyt nagy tudása gazdag forrása volt azon bölcs tanácsnak, mely társai munkakedvét növelte. A legképzettebb, a legbuzgóbb, a leglelkiesmeretesebb és kötelességet legjobban tudó miniszter volt. Midőn e keresetlen szavakban a kormány nevében a hála és köszönet pálmáját helyeztem miniszterem ravatalára: kijelentem egyúttal, hogy az elnök indítványához hozzájárulok s kérem a Házat, hogy járuljon az én indítványomhoz, hogy Hieronymi államköltészen temetessék el. (Általános helyeslés.)

Apponyi Albert gróf: Bár politikai ellenfélük volt a megboldogult, a megrendítő pillanat átértéketi vele meg pártjával a nagy ember értékét és veszteségének súlyát. Pártja nevében teljes készséggel hozzájárul a házelnök és miniszterelnök indítványához.

— Bocsánat kisasszony, de azt hiszem, kegyed ott hagyta ezt a csomagot a »tube« ban. Ezzel a saját ludas-csomagomra mutattam és feléje tartottam azt. Mert ha azt mondja, hogy nem az övé, akkor bocsánatot kérek tőle s egy darabon, míg mentegetőzőn, mehetek vele s azt felelhetem, hogy akkor majd hazamenet leadom a csomagot a »tube«-nak beszálló állomásán az elveszett tárgyak közé.

— Nos? — kérdezte a segéditkár.

— A fiatal leány megrezzent, úgy tett, mintha haragudnék, de aztán mégis elmosolyodott s mintha megváltoztatta volna szándékát, édes hangon szólt:

— Milyen feledékeny vagyok: Nem is tudtam, hogy ott hagytam ezt a csomagot! Igazán szép öntől, hogy utánam hozta. Nagyon köszönöm!

— Es elvette? — kérdezte a segéditnok hirtelenül.

— El, a szentem. Es én mit tehettem? Nem mehettem utána, azt mondván, hogy csak tréfáltam. Ő meg tovább meut s magával vitte elemózsiámat.

— Szépen kijátszotta önt — mormogta a segéditnok elgondolkodva.

— Igen — mondá mr. Peet — de sokszor azóta úgy éreztem, hogy talán jobb volt ez így, mintha esetleg házasság lett volna a dologból s akkor vezetett volna az orromnál fogva.

Artur Ruthland.

Széll Kálmán: Megdöbbenve fogadta a gyászúrt, az elhunyt politikai elvbarátai, a képviselőház, az egész magyar közélet, de azt hiszi, hogy legmélyebben őt érte a gyász, mert ő évtizedeken keresztül volt Hieronyminak munkatársa. Ugy szólni fiatal gyermekek voltak kettőn, mikor együtt működésüket megkezdették. Már akkor feltűnt Hieronymi nagy tehetsége és alapossága. Semmit sem mondott addig, amíg alaposan nem ismerte azt, amiről nyilatkozni akart. Együtt dolgoztam vele, amikor az ország gazdasági pénzügyi érdekeinek szolgáltatásában állottam. A magyar vasut kiépítésében örök érdemeket szerzett magának. Elfogadom az elnök és a miniszterelnök előterjesztését.

Justh Gyula: A megrendítő, szomorú és nagy gyász eset alkalmából a magam és pártom őszintén érzett részvétemek kifejezésül készséggel hozzájárulok a javaslatokhoz.

Szmrecsányi György pártja nevében szintén elfogadja a javaslatokat.

Juriga Márton: Mi is legbensőbb részvételt járunk az indítvány elfogadásához. Erre főképpen az indít bennünket, hogy Hieronymiban személyében a tudást és a munkaerőt látjuk megtestesítve.

Szabó István: Pártom tagjai nevében, kik a dolgozó gazdanép képviselői, s akik a munkaszeretetet becsülték az elhunytban, hozzájárulok a javaslatokhoz, mert híven ragaszkodunk programunk sarkalatos pontjához, hogy nem sebeket ütni, hanem sebeket gyógyítani jöttünk ebbe a Házba.

Elnök az ülést 11 óra előtt tíz perccel bezárja.

Hieronymi halála.

Impozáns módon nyilvánul a részvétel Hieronymi Károly halála felett. A király udvarnagya által fejezte ki részvétét az elhunyt államférfi özvegyének; a parlamentben minden párt csatlakozott az elnök indítványához. A t. metés méltó lesz a munkás miniszter emlékéhez. Egyúttal megindult a versengés a ravatalon nyugvó államférfi öröksége felett. A részvétről tudósításunk a következő:

A király részvéte.

A király, aki tudvalevőleg rendkívüli módon kedvelte az elhunyt miniszterteret, személyes képviselője útján fejezte ki részvétét a gyászolóknak. Herceg Pálffy Miklós magyarországi udvarnagya pontban 11 órakor érkezett autójában a gyászházba. Az udvarnagyt a lakás előszobájában dr. Várady Gábor fogadta és bevezette Hieronymi beteg özvegyéhez. A szobában Várady és az özvegyen kívül Hieronymi Pál üdvözölte a herceget. Az udvarnagya ezekkel a szavakkal fordult az özvegyhez:

— Ő felsége megbízásából és nevében közlöm férje elhunyt alkalmából ő felsége szeretetteljes, mély, őszinte részvétét. Vigasztal ugyan nincsen, de remélhetőleg jól fog esni, ha közlöm, hogy milyen általános a részvétel. A magam és családomból részéről is fogadja nagyméltóságod a legőszintébb részvéteimet.

A herceg azután helyet foglalt és arra kérte az özvegyet, hogy a király kívánságából adja elő az elhunyt betegségének a lefolyását. A kegyelmes asszony könyezve köszönte meg a herceg meleg részvétnyilvánítását. Azután elbeszélte a miniszter betegségének történetét, amely március 30-án kezdődött. A herceg azután még-

Április 8-án nyílt meg
Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.
Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Szolid és előzékeny kiszolgálás.

Kitünő erdélyi

Fővárosi mintára,
pazar eleganciával
berendezve! ■ ■
borkülönlegességek.
Nagy Sándor-utca 4. szám.

egyszer biztosította a családot az uralkodó részvételről és mintegy félórai ott való tartózkodás után eltávozott.

A temetés.

Szombaton délután négy órakor temetik Hieronymi Károlyt a Nemzeti Muzeumból. O felsejét József királyi herceg fogja képviselni. E képviseletről tegnap az özevgyhez Paar gróf a következő táviratot intézte:

Ó csás ári és apostoli királyi felsége legkegyelmesebben megbizni méltóztatott ő cs. és kir. fensége József királyi herceget excellenciád megboldogult férjének Hieronymi Károly ő excellenciájának temetésén való képviseletével.

Paar gróf,
tábornok.

A ravatalnál a kereskedelmi minisztérium tisztviselői díszőrséget fognak állani, a főbb tisztviselők pedig fáklyavivők lesznek. A temetést gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter és Hollán Sándor kereskedelmi miniszteri tanácsos rendezi. A gyászalokat a postások és a mávaltiszték daloskőrei fogják énekelni s az altiszték fognak sorfalat állani. A temetés napján országsszerte fekete díszűt öltönek a vasuti állomások s a posta- és táviró-épületek.

A temetési menetet a postás altiszték fogják megnyitni.

Az özevgyhez az ország minden részéből érkeztek részvételtáviratok.

A bécsi sajtó Hieronymiról.

A »Neue Freie Presse« az elhunyt miniszterről meleg megemlékező cikket közöl, kiemeli nagy tekintélyét és sokoldalúságát, valamint ritka munkarejét, amelyek képessé tették, hogy a legkülönbözőbb téren alkotó munkát végezzen.

A »Neues Wiener Journal« írja: Az államférfiúi tehetségben rendkívül gazdag magyarn politikai világ Hieronymiban egyik legvilágosabban gondolkozó fejét, egyik legműveltebb emberét, egyik legtisztább jellemét vesztte. A lap dicsőíti az elhunyt miniszter rendkívül nagy szakmáját eminenens parlamenti tehetségét és nagy szónoki tudását.

A trónörökös Budapesten. Minden jel arra mutat, hogy a trónörökös váratlan megérkezése szoros összefüggésben van a véderőjavaslat sorsával. Tegnap ugyanis úgy volt, hogy Khuen-Héderváry miniszterelnök mindjárt a király budapesti időzésének első napján audiencián jelentkezik és itt Budapesten kapja meg az előzetes szankciót a véderő javaslat és katonai perrendtartásnak a Házba való benyújtására. Az audiencia megvolt, de az előzetes hozzájárulást Khuen nem kapta meg. Ehelyett félhivatalosan olyantéle hírek jelentek meg, hogy tiznél több törvényjavaslatról van szó s már csak nyomdatechnikai okokból sem lehetséges az előterjesztés május 13. vagy 15-ike előtt. A beterjesztés után a véderő bizottság, majd a pénzügyi és az igazságügyi bizottság tárgyalja a katonai javaslatokat, melyek ennél fogva a legjobb esetben is csak június második felében kerülhetnek a képviselőház napirendjére. Mi történt a kulisszák mögött, azt

egyelőre a titok homálya fedi. De minden valószínűség szerint a tegnapi audienciával és a véderőjavaslatlalt benső nexusban van a trónörökös megérkezése.

Beöthy László kereskedelmi miniszter? A Hieronymi Károly halálával megüresedett kereskedelemügyi tárca betöltésére vonatkozólag már tegnap megkezdtek a kombinációkat. A lapok híradásai szerint Héderváry miniszterelnök állítólag már több kiváló politikussal tárgyalt a tárca betöltése ügyében, sőt már komoly jelöltek is vannak. A lapok jelölése szerint Beöthy Lászlónak volna a legtöbb kilátása a tárca elnyerése iránt és már állítólag erre fel is kérték volna és ő még nem nyilatkozott. Ezeket a híradásokat egy igen illetékes helyről nyert információk szerint a következőkben cáfoljuk meg. Héderváry miniszterelnök elsősorban sokkal tapintatosabb ember, sem hogy még a ravatalon nyugvó miniszter tárcája felett bárkivel is tárgyalásba bocsájtkozott volna. A kombinációk közül pedig a legvalószínűbb a Beöthy László-féle kombináció. Beöthy László bár minden tekintetben hivatott arra, hogy miniszter legyen, azonban a kereskedelmi tárcára nem fog vállalkozni. Beöthy Lászlónak a belügyminiszteri tárca keretében vannak érdemei és ő eddigi munkásságát is ott fejtette ki; a kereskedelmi miniszteri tárcánál őt tehát föl sem kérte senki és így nem is nyilatkozhatott. A lapok kombinációja tehát nem egyéb, mint Beöthy Lászlóval szemben való elismerés, melyre bőven szerzett érdemeket. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy Beöthy László sosem fog helyet foglalni a kormány tagjai között, mint miniszter, mert az ő miniszteri tárcához való közeledése az utóbbi politikai viszonyok folytán rohamos léptekkel halad előre s kormányváltozás esetén Beöthy László a belügyi tárcát fogja megkapni.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatcikkekben megérkeztek
REICHARD áruháza

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : csarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
: : ahol minden időben frissen
: : vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

UJDONSÁGOK.

* **Dr Hoványi Géza az iparosok érdekében.** A nagyváradi kir. pénzügyigazgatóság rájött, hogy az utóbbi 10 évben Nagyvárad város I. fokú iparhatósága által kiállított iparigazolványoknál kevesebb bélyeg lett felhasználva, mint a törvény előírja. Nagyvárad város ös szlakossága ugyanis tíz év előtt már elérte az 50000-ret s így magasabb összegű bélyeggel kell az iparigazolványokat kiállítani, mint azelőtt. Az iparigazolványokat kiállító tisztviselő azonban ezt tévedésből nem vette figyelembe. Így tulajdonképpen a hibát nem az iparosok követték el, a kir. pénzügyigazgatóság azonban több ezer iparost háromszoros büntetéssel sújtott. A nagyváradi ipartestület népgyűlést hívott össze ez ügyben s tiltakoztak a büntetések kiszabása ellen; egyben felkérték dr Sarkady Sándor ügyvédjüket, hogy felebbezze meg az ügyet a pénzügyminiszterhez, egyben pedig felkérték dr Hoványi Géza országgyűlési képviselőt, hogy az iparosok ügyét vegye pártfogásába s eszközölje ki a büntetések törlesztését. Dr Hoványi Géza készséggel eleget tett az iparosok kérésének és pedig eredménytel, amennyiben közbenjárására a pénzügyminiszter az iparosokra kirótt büntetéseket törölte.

* **A harmadik vashíd.** A 3-ik vashíd építésére, mint irtuk, 15 ajánlat érkezett be, amelyek közül Kőszeghy József városi főmérnök a vasfalszerkezetű hídra beérkezett ajánlatok közül az alepitményre néve Incze Lajos és társai ajánlatát, a vas felépitményre néve pedig a Weizner cég ajánlatát tartja az elfogadásra legalkalmasabbnak s a városra a legelőnyösebbnek. A város tanácsa úgy a beérkezett ajánlatokat, mint a főmérnök véleményes jelentését kiadta a szépművészeti és közlekedési szakbizottságnak, javaslatlaltel céljából.

* **A Páris patak rendezése.** A Páris-patak rendezésének kérdése, úgy látszik, sima megoldást nyer. Az érdekelt ház- és telektulajdonosok belátták, hogy a patak rendezésével ingatlanaik értéke növekszik s nem gördítenek kielégíthetetlen követeléseikkel akadályt a terv mielőbbi keresztülvitele elé. Mint említettük, özv. Bányay Józsefné házát a nagyhid mellett, teljesen meg kell venni a városnak, mert ennek háznak a helyén lesz a czatorna betorkolása a Körörszbe. Özv. Bányay Józsefné 30.000 koronát kér a házért és 1800 koronát a házban levő pékműhelyért. A városi tanács ezen összeget megtefelelőnek tartja s előterjesztést tesz s közgyűléshez, a ház megvétele tárgyában. A tanácsnak az a terve, hogy még ez év augusztus havában megkezdjék a Páris-patak rendezésének munkálatait.

* **Az új vágóhídi szabályrendelet.** Az új vágóhídi szabályrendelettel foglalkozott tegnap délelőtt Nagyvárad város tanácsa. A miniszter tudvalevőleg nem hagyta jóvá a szabályrendeletet, mert a vágóhídi díjakat túl magasnak találta s kijelenti, hogy a vágatási díjakat nem szabad oly magasra emelni, hogy abból a városnak jövedelme legyen, hanem

Próbababákat, kerti-butorokat, gyermek-kocsikat és gyermek hajtányokat, utazó-, kézi-, piaci-kosarakat, kefeárukat, gyermekszékeket stb. jól olcsón és nagy választékban

JANKY ANTAL UTÓDA kishidiói

Telefon : 8.

kosár- és lámpaáru-üzletében vásárolhat.

Telefon : 8.

csak olyan összegekben állapíthatók meg, hogy a vágóhíd kiadásai fedezetet nyerjenek. Ez a miniszteri kijelentés megzavarja a városi tanács cirkulusait. A miniszteri leirat felett egy óráig tartó vita keletkezett a tanácsban s végre is abban állapodtak meg, hogy a május havi közgyűlés napirendjéről leveszik a kérdést. Kiadták az ügyet Komlóssy József tanácsos, Kőszeghy József főmérnök és Szűcs Géza főszámvivőnek, hogy állapítsák meg, minő összegben vehetők fel a vágatási díjak akként, hogy deficit ne legyen s a díjak fedezzék a kiadásokat, az építés amortizációját és azt az évi 40,000 koronát, amely jelenleg is befolyik a vágóhídi díjakból a város pénztárába. — Tabéry Ármán és Székely Sándor törvényhatósági tagok azon indítványát, hogy ne új vágóhidat építsen a város, hanem a régit alakítsák át, mellőzte a városi tanács.

* **Nyíri Sándor haldoklik.** Bécsből jelentik: Nyíri Sándor volt honvédelmi miniszter állapota válnozstlanul aggasztó. A beteg öntudata zavart.

* **A bábaképezde új igazgatója.** A nagyvárad m. kir. bábaképezde igazgatója dr. **Konrád Márk** hosszú, érdemekben gazdag működés után nyugalomba lépett s az intézet vezetésére dr. **Konrád Jenő** tanár nevezetett ki igazgató-tanárrá. Az új igazgató már elfoglalta állását s átvette az intézet vezetését. Dr. **Konrád Jenő** orvos-tanár nagytudású szakember, aki a legkiválóbb klinikákon szerzett tapasztalatait, jeles képességeit a nagyvárad jó hírneve örvendő intézetben fogja érvényesíteni s méltó utóda lesz nagy érdemeket szerzett elődjének.

* **Új állások a mezőtelegi körjegyzőségben.** A mezőtelegi körjegyzőséghez tartozó községek legutóbb tartott közgyűlésükön elhatározták, hogy a körjegyzői teendők pontos és lelkiismeretes teljesítése végett az előjárósági tagok számát szaporítani fogják új állások szervezésével. A képviselőtestületek első sorban egy új adóügyi jegyzői állás szervezését határozták el, melynek rendkívüli szükségességét a központi járás főszolgabírója is elismerte és így irányban tette meg előterjesztését a vármegyéhez. Ugyiszintén elhatározták a képviselőtestületek egy második jegyzői és egy irnoki állás szervezését is. A határozatokat a központi járás főszolgabírója tegnap tette át a vármegyéhez jóváhagyás végett.

* **Ehunyt irgalmasrendi szerzetes.** A nagyvárad irgalmas rendnek gyásza van, egyik közbecsülésben állott tagja: **Payer Menyhért** János irgalmas rendi orvos, élete 24. évében csütörtökön meghalt. Az elhunyt szerzetes egy fél év óta tagja a nagyvárad rendháznak. Hónapokkal ezelőtt súlyos betegség támadta meg szervezetét s a leggondosabb ápolás sem bírta megmenteni fiatal életét. Temetése ma, szombaton, május 6-án délelőtt 9 órakor lesz a rendházban.

* **Visszalépett a pályázattól.** Nagyvárad városánál megüresedett tanácsnoki állást a jövő csütörtöki közgyűlésen tölti be a törvényhatóság. A tanácsnoki állásra **Elemér Ferenc** I. oszt. alkapitány, **Juricskay Barna** I. oszt. aljegyző és **Papolczy Ferenc** városi főpénztárnok reflektáltak. Mint értesülünk, a pályázattól **Papolczy Ferenc** főpénztárnok visszalépett s nem pályázik a tanácsnoki állásra.

* **Jégeső Nagyváradon.** Tegnap délután jégesővel a gy. zivatar vonult végig Bihar megyén. A vihar a délutáni órákban tört ki, mikor sűrű villámlás és menydörgés közben előbb nagy cseppekben kezdett esni az eső, később pedig oly sűrű jégeső zúdult a földre, hogy pár perc múlva úgy nézett ki a föld, mintha fehér takaróval terítették volna le. Nagyváradon borsó és mogyoró nagyságu és igen sűrű jégeső volt. A vármegye területén szintén végig vonult a pusztító jégeső. Tudósítónk több helyről jeleztek jeget. Legnagyobb volt a pusztítás a szalárdi járásban, ahol diónagyságu jég esett. A jég igen sok kárt tett a gyümölcsben.

* **Orv. Sztarill Jánosné özvegyi ellátása.** Az érvényben levő szabályok szerint úgy az államnál, mint Nagyvárad városánál igen méltánytalanul van megállapítva az elhalt tisztviselők özvegyeinek nyugdíja, vagy helyesebben özvegyi ellátási díja. Így azután megessék az, hogy egy 30 év óta szolgáló tisztviselő özvegye, mint most néhai **Sztarill János** volt árvaszéki ülnök özvegye, egy gyermek neveltetési járulékával együtt, évi 1080 korona özvegyi ellátást kap csupán. Ebből pedig vajmi nehezen lehet csak megélni. Ez okból özvegy **Sztarill Jánosné** most aziránt folyamodik Nagyvárad városához, hogy részére évi 1000 korona kegyt díjat szavazzon meg a város, tekintettel elhalálójának 30 évi buzgó szolgálatára. A méltányos kérelem elől a város törvényhatósága bizonyára nem fog elzárkózni.

* **A thermokémiai intézet engedélyezése.** A thermokémiai intézet engedélyezésének ügyét a város közgyűlése tudvalevőleg visszaadta a városi tanácsnak, hogy a kizárólagosság határidejét s több kellőleg elő nem készített kérdést tisztázzon s azután újból terjessze az ügyet a közgyűlés elé. Az intézmény létesítői, mint értesülünk, az összes felállított követelményeket elfogadták s hajlandó azokba belemenni. Ez alapon a tanács elkészítette az új szerződést s a május havi közgyűlés elé terjeszti. A kizárólagossági jogot 30 évre kapja a vállalkozó s 30 év után a becsérték 50 százalékaért megválthatja a város. 50 év után a jövedelem 50 százalékában részesül a város, ha megadja a további jogot.

* **A népfürdő építése.** A népfürdő terveit a miniszter nem hagyta jóvá, hanem új terv készítésére utasította Nagyvárad városát. Az áramtákar részvénytársasággal szemben felmerült konfliktus folytán most már nem létesíthető a népfürdő az előbb kijelölt helyre, hanem a város tanácsa a Szarvassoron levő Schenker-féle telket szándékozik megvásárolni. A telek vételére 60,000 korona, azonban a telek megvételét nemcsak a népfürdő létesítése, hanem utvonál szabályozás is szükségessé teszi.

* **Szegény község.** A tenkei járás **Hosszúházi** községében az utadó hozzájárulást az eddigi 69 korona helyett 219 koronában állapították meg. Az adófelemelés ellen tegnap az előjáróság felebbezett. A felebbezésben igen szomorú színezetben tünteti fel az előjáróság a községet. Nevezetesen a községnek iskolát kellene építeni, a tenkei orvosok építéséhez kellene hozzájárulni, más utakat kellene rendbe hozni, de nem képesek semmire, mert oly szegény a község, hogy még községháza sincs, sőt a föltétlenül szükséges kisbírói szobául sem rendelkezik a község. E kívánalmakat pedig egynéhány családnak kellene előteremteni. A község, illetve az ennek c ufolt pár házban alig

van egynéhány család, mert a többiek mind Amerikába vándoroltak. Az idehaza maradt néhány ember pedig nem képes több kiadást előteremteni, mint ami eddig volt. Kéri az előjáróság a kivett talmag adó törlesztését.

* **Gyenge sorozás.** A beéli járásban tegnap kezdték meg a sorozásokat. A tegnapi nap eredménye oly gyenge volt, hogy ahhoz hasonló az utóbbi időben még nem volt. A sorozás eddigi kedvezőtlen eredményének az anyag gyengesége volt az oka, ami a rossz táplálkozás és az alkohol korai élvezetének következménye. A sorozást ma folytatják.

* **A főispán köszönete.** **Miskolczy Ferenc** dr. főispán közbenjárására a vármegyében nagyszabású mozgalmat indítottak az országos gyermekszanatórium javára való gyűjtés érdekében. A gyűjtés folyamán a központi járás 262 K 22 fill., belényesi 528 84 K, béli 276 73 K, berettyóújfalui 108 72 K, biharkeresztési 216 33 K, eszéfi 199 38 K, derecskei 101 39 K, élesdi 401 62 K, érmihályfalvai 886 94 K, magyarszéki 318 61, margittai 285 44 K, nagy-szalontai 323 08 K, sárréti 148 25 K, szalárdi 191 20 K, székelyhídi 155 04 K, tenkei 133 80 K, vaskóhi 323 47 koronát gyűjtött a szanatóriumnak, ahova a pénzt el is küldték. A főispán tegnap a legmelegebb elismerés hangján köszönte meg a vármegye alispánjának és ennek útján az összes gyűjtőknek fáradozásait.

* **A középiskolák tanulóinak ügyelmébe.** A honvédelmi miniszter érdekes és a magyar tanuló ifjúságra fontos jelentőséggel bíró pályázati hirdetményt tett most közre. A pályázati hirdetmény a császári és királyi közshadseregbeli hadapród iskolában elnyerendő ingyenes és fizetési helyek betöltésére irányul. A miniszter külön is felhívja a törvényhatóságot, hogy nem csak hivatalosan, de társadalmilag is hasson oda, hogy minél többen pályázzanak az iskolai helyekre, mert csak megfelelő magyar tanuló jelentkezése esetén, állítják fel a párhuzamos magyar osztályokat. Azt hisszük a miniszter felhívására Nagyváradról sokan fognak jelentkezni. Bővebb felvilágosítást a honvédelmi miniszter díjmentesen ad minden hozzáférőnek.

* **A szatmári béke 200 éves emlékünnepe.** Szép ünnepet rendezett e szomorú évfordulón, e jelentős eseményről megemlékezvén, a **debreceni piarista főgimnázium**, amelynek felsőbb osztályu tanulói **Lóky Béla** dr. igazgató és öt tanár vezetésével fölkereste május 1-én a **majtényi sikot** és egy órán át tartó, hazafias érzésű áthátott ünnepséget rendezett a fegyverletétel helyén a jelentős országos eseménynek. A növendékek énekkel, szavalattal áldoztak az emlékoszlop előtt a 200 éves mult szabadságharcának, a lelkes és szíveket átható, nagy koncepciójú emlékbeszédet pedig **Barna Leander** dr. piarista tanár mondotta.

* **Halálozás.** Egy régi nagyvárad iparos: **Kock János** szobafestő tegnapelőtt, hosszas szenvedés után 78 éves korában kiszenvedett. Halálát kiterjedt nagy család gyászolja. Temetése ma, május 6-án délután 5 órakor lesz a Damjanich-utca 7. sz. háznál.

* **A villamosáram fogyasztók ügyelmébe.** A városi villamosmű igazgatósága tudatja az áramfogyasztó közönséggel, hogy május 7-én, vasárnap déli 12 órától 1 óráig, a kapcsolótáblán végreendő munkálatok miatt, az áramszolgáltatás szünetelni fog. Ez az áramszünet azonban a villamosvasut forgalmát nem érinti.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér Kishídfőnél 9 éve vezetett

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tulságos házberemelés miatt a Bémer-téri gyógyszerár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayer Pál
Nagyvárad, Bémer-tér.

* **Az élesdi lesipuskások.** A megszigorított fegyvertartási szabályrendelet alapján az utóbbi időben a vármegyében bár még mindig igen sokan vannak a lesipuskások, mégis a multakhoz képest lényegesen csökkent a számuk. A csendőrség mindenütt nagy apparátussal dolgozik azon, hogy kikutassa az eldugott fegyvereket és a tulajdonosaikat a hatóság kezére juttassa. Az élesdi járásban a szabályrendelet tilalmát úgy akarják kijátszani, hogy a szabályrendelet, illetve törvény alól mentes flóbert puskákat szereznek be és ezzel pusztítják a vadakat. A főszolgabíró azonban ezeket a fegyvereket is elkobozza és a tulajdonosaikat bünteti, annál is inkább, mert ezek a fegyverek 12-12-esek és így alkalmasak a nyúl vadászatra is.

* **A polgári iskola kirándulása.** Az iskolák növendékei, mint a méhraj áradnak szét egy-egy szép, verőfényes napon a zöldbe, a ligetekbe. Minél többet foglalkoztatni a szellemek mellett a testet, minél tovább időzni, a friss, szabad levegőn a gyermekekkel, ez a fő és egészséges pedagógiai elv mai napság. A polgári iskola tanári kara is hódol ezen eszmének, azért a szép májusi időben egy hosszabb kirándulásra vitte növendékeit. Egész Fugyiig gyalogoltak a nebulók tegnap, itt a lombos fegyri erdőben szórakoztak estefeléig. Szinte sok is volt a turista örömeiből a kis diákoknak, egyrésztük már vonaton érkezett haza a kirándulásról, de azért testileg-lelkileg felüdítette őket ez a gondtalanul eltöltött nap a természet ölében.

* **Talált pénz.** Egyik helybeli kávéház tulajdonosa beszállított a rendőrségnek 30 koronát, melyet tegnap este a kávéházban a földre esve talált. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

* **Brutális bádósszegéd.** Engel Márton bádósszegéd és Berende György tanuló Grünfeld és Kaufmann bádósszegéd és vízvezeték szerelő műhelyében összeszólalkoztak, miközben Engel Márton Berendét zsebkésével karon szurta. Sérülése könnyebb természetű. A rendőrség az eljárást megindította.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét folyó év május 1-én áthelyezi míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házába, az Orsolya zárda templomával szemben.

x **Bémer-téri** üzletünk részére fiatal óvadékkal rendelkező szolgát keresünk. Moskovits-cipőgyár.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető úri közönséggel, hogy a tavaszi és nyári szöveitem megérkeztek. Angol és belföldi szövegekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyancsak az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik. Nagybecsű pártfogást kér.

FRIEDLÄNDER

angol úri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.
Mintákkal kívánatra házról szolgálok.

Double-kelme

ujdonságok

FLEGMAN

cégnél, Bémer-tér.

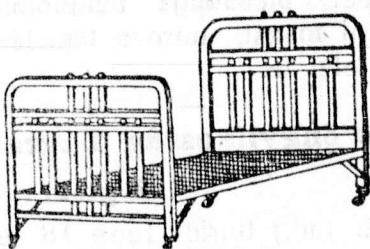
128

x **Néhai főtisztelendő Makutz Ernő** theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* kiárusítom. Benkő A. könyvkeres. Rákóczi-ut 10.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczi-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporárda. Telefon 269.

x **Stern a villamos** a javított dr. Just Wolfram égőket (hisz már más nem is létezik) 20 gyertyától 50 gyertyáig szombat esti fél 7 óráig vasárnap délelőtt 10 óráig Korona 250 ért árusítja, nagyobb vételnél engedmény. Elvállal szakmájához tartozó mindennemű villamos világítási, villamos jelző csengő, telefon és villámhárító munkákat a legolcsóbb áron. Bémer-tér. Telefon 556. B

Vas és rezubitor

gyári rakatári

Székrenyő 3 matraccal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkariss 5 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.
Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: U ánam!
Vasárnap este: A pálinka (Bihari Akos föléptével)

F a u s t.

Arnoldson Sigríd második és utolsó vendégfellépésével Margaréta bájos és tragikus szerepét választotta. Gyönyörű csengésű hangja a lírikus részekben pompásan érvényesült s anynyi őszinte érzést tudott kifejezni, hogy a színházat zsúfolásig megtöltött közönséget valóságos elragadta. A drámai részleteknél azonban némi fáradtság volt rajta érezhető s ezért bár a művészről a legnagyobb elismeréssel vagyunk, be kell vallanunk, hogy a Traviata sokkal jobban megfelelt hangjának és egyéni-

ségének s abban ha nem is külsőleg, de művészi szempontból minden esetre sokkal nagyobb sikere volt. Mindazonáltal a művésznőről az az érzéssel bucsuzunk, hogy nála kiválóbb énekesnőt, rokonszenvesebb, bájosabb egyéniséget és jobb színésznőt régen nem láttunk és anynyi jó tulajdonságot egy személyben talán soha sem fogunk találni.

Az előadás igen jó volt. Melis-tónk most sincs s így ezt a szerepet az aradiak hatalmas, szép hangú s igen intelligens játéku basszbaritonistája, *Ladislav* énekelte. Hangja a kelleténél kissé jobban vibrál ugyan, de az énekekben nyilvánuló izlésével, nagy rutinjával, szokatlanul tiszta szövegkiejtésével nagyon kedvező benyomást tett reánk s a sok tapsot jól kiérdemelte. *Mikályi* kis indiszpozícióval küzdött ugyan, de nagy énektudásával azt csakhamar legyőzte s már a kavatinában úgy vágta a magas C-t, mint a parancsolat. Szép lírai tenorja nagyon jól illett a művésznő hangjához s annak sikerében osztozott. *Asszonyi* összes szerepei között, talán Valentint éneklő a legszébben, meleg, magas baritonja tisztán és lágyan csengett. Kötő Márta volt Tóthné és nagyon kedves Siebel Zsigmondy. Örövendünk, hogy a vezetőség rájött, hogy ezt a szerepet énekelni is kell s énekesnőnek osztották ki. Különös dicséret illeti *Várady* Aladár karmestert, aki a zenekart nagy eréllyel olyan pontos és finom játékra kényszerítette, amelyet talán még egyszer sem tapasztalhattunk. Ime, a katonazenekar is tud finoman és mérsékelten játszani helyes vezetés mellett. Így kérjük más-kor is a zenedarabok s főleg operák énekkisérét. Arnoldson néha sóhajtottzerű pianissimója a színház legutolsó zugába is elhatolt, mert nem nyelte el a zenekar lármája. —δ.

A vasárnapi és hétfői vendégjátékok.

Vasárnap este hosszú távollét után újra megjelenik a nagyváradi színházi közönsége előtt eltávozott művészeinek legjelesebbike, Bihari Akos, aki két előadásra keresztül, mint vendég debütíroz a Szilgigeti színházban. Holnap a Pálinka főalakját, leghíresebb alakítását mutatja be a Vigszínház kitűnő művésze, hétfőn pedig Herczeg Ferenc látványos történelmi drámájának, Ocskay brigádérosnak hőseit, Ocskay Lászlót hozza színpadra. A két nagyérdékű, pompásnak ígérkező dráma estére előre láthatóan hamarosan elkapkodják a jegyeket, mert Bihari Akos művészetének tömör, hiteles és tisztelője akad a nagyváradi közönség körében.

IRODALOM.

Egy magyar író tragédiája.

Szomorúan megható sors érte a messze idegenben *Konstantinápolyban* a magyar-török történetírás egyik elsőrendű tudósát és ritka szorgalmas buvárát: dr. *Karácson* Imre, győri tb. kanonokot, ki évek óta a török főváros levéltáraiban gyűjtötte az anyagot a magyar kormány és az akadémia megbízásából nagyszabású munkáihoz. Ifjú kora óta lelkesedett a török nyelv és irodalomért s megfordult Stambulban és a Kelet más emporiumain s mikor az illetékes tudományos irodalmi körök meggyőződtek irói kvalitásairól, őt bízták meg, hogy alapos kutatások nyomán derítse fel a két százados török-magyar érintkezés történeti vonatkozásait s gyűjtse össze a magyar emigrációkra vonatkozó adatokat.

Karácson Imre nagy buzgósággal látott hozzá feladatának megoldásához, kutatásainak eredményéről sok érdekes tanulmányt írt történeti-irodalmi folyóiratokba és önálló művekben, első nagyobb művét *A Rákóczi emigráció török*

okmányait most publikálja az akadémia s íme a még javakorbéli — 48 éves — tudós, kitől oly sokat remélhetett még a magyar irodalom, levéltári kutatásai közben vérmérgezést kapott s t. hó 2-án betegezte munkás életét.

A tragikus sorsot ért tudós, mintha sejtette volna a bekövetkezendőket. *Hlatky-Schlichter* Lajos győri képviselőnek írt utóljára. E levélben — melyet közöl a *Dunántúli Hírlap* — a többi közt ezeket írja:

Hosszu idő óta ma van az első nap, hogy kinos betegségem után fel tudtam kelni. — Konstantinápolyban ez a tavaszi, nyirkos klímája ránk idegenekre, kik nem itt születünk, valóságos betegségtenyésztő. Minden tavaszon megviselt egy kissé ez a levegő, de soha még ily kinosan nem, mint most.

Ez az egyik oka, hogy *A Rákóczi emigráció török okmányai* című munkám, mely Budapesten az Akadémia kiadásában sajtó alatt van, nem készülhetett el husvára, mint reméltem, hanem most már csak legteljebb május elsejére lesz készen.

Mikor itt a kinos betegségemben mindenkiől elhagyatva szenvedtem, erősen biztam ugyan, hogy Isten segítségével az én erős szervezetem kiállja a bajt, de mégis eszembe jutott, hogyha véletlenül itt valami katasztrófa érne, nem a sorsnak szatirája lenne-e ez, hogy én itt felkutatom a hajdani bujdosók nyomdokait s magam is mint bujdosó pusztulok el.

Hogy meddig kell még Törökországban énem, biztosan nem tudom. Annyit mondhatok, hogy akinek a türelmét Isten igen nagy próbának akarja alávetni, azt azzal bünteti, hogy török hatóságokkal legyen naponkint dolga. Ezt magam tapasztalom. Ha az Isten nekem időt át majd rá valamikor, hogy összeharthatom törökországi életemnek emlékeit, akkor majd elmondok mindent erről a környezetről és erről a népről, amely között az életem egyrésze lefolyt. Sok dolgot volt alkalmam látni, megfigyelni, amit azok sem láthatnak mind, akik egész életüket keleten töltik.

Most már nem irhatja meg azt sem, — kihullott kezéből a toll, — nagy kárára a magyar történeti irodalomnak.

Méltó, hogy emlékéit a magyar irodalom történet hálával őrizze.

Igazságszolgáltatás.

§ **Eitit apagyilkos.** Általános megdöbbenést keltett a múlt év november havában az a kegyetlen gyilkosság, amelyet *Geller Gedon* követett el *Fiskolton*. A kegyetlen ember ugyanis egy este édesanyját öt revolverlövessel agyonlőtte és aztán összeszurkálta. A borzalmas gyilkosság ügyében az illetékes nagykárolyi törvényszék, mint esküdttörvényszék ítélkezett. Az ítéletet tegnap Biharvármegye alispánjának is megküldték. Az apagyilkost három évi fegyházzal büntette az esküdttörvényszék.

§ **Aki ékszereket osztogat.** Arvás Popa János egy egyszerű parasztember Dobren és mégis igen dusan ajándékozta meg, akiket szeretett. Egyiknek órát, a másiknak karperecet adott, egy kis fiúnak pedig egy szép lárcot — és mindezt aranyból. Az ottani kereskedő, *Haller Emil* észre is vette az utcán, hogy egyik gyerek egy aranyláncsal játszadozik. De mindjárt rájött arra is, hogy az a lánc veszedelmesen hasonlít ahhoz a lánchoz, mely még 1909-ben tűnt el az ő *Wertheim-szekerényéből* ismeretlen módon. Rögtön megkérdezte a gyereket, aki elmondta, hogy a láncot Arvás Popa Jánostól kapta. A kereskedő azonnal jelentette az esetet a csendőrségnek, mely aztán kinyomozta az összes aranyékszereket. Arvás Popa János tegnap állott a bíróság előtt, hogy számoljon tettéért. Azzal védekezett, hogy ő azt hitte, hogy dohány van

a skatulyában, de szerencsétlenségére csak csecsebecsét talált benne, s ezért elajándékozta mindet. A bíróság, *Ember Géza* elnököltével, egy hónapi fogháza ítélte: Arvás Popa Tógyert. A vádat *Vattay József* kir. ügyész képviselte.

TÁVIRATOK.

Ferenc Ferdinánd a királynál.
Budapest, május 5.

(Saj. tud.) Ferenc Ferdinánd trónörökös budapesti utazása semmiféle összefüggésben nincs a katonai javaslatokkal. A trónörökös ma 20 perces kihallgatáson jelent meg az uralkodónál és 5 órakor visszautazott Bécsbe.

Szabó János temetése.

Szamosujvár, május 5.

(Saját tud.) Szabó János gör. kath. püspök temetése ma ment végbe. A temetésen az ország minden részéből jelentek meg küldöttségek. Nagyváradról Radu Demeter dr püspök volt jelen. A temetésen 320 paróchia képviseltette magát. A temetésen kisebb incidens is történt. Nevezetesen a püspök óhaja az volt, hogy tetemét az ottani plébánia templom kriptájában helyezték el, ez ellen azonban az egyházközség tagjai tiltakoztak, mert a püspök semmit sem hagyott a templom javára. A tiltakozóknak végre megmagyarázták, hogy a püspöknek jogában áll bármely plébániája templomában eltemettetni magát, mire a temetés zavartalanul folyt le.

Kettős öngyilkosság Zágrábban.

Zágráb, május 5.

(Saját tud.) Imrics Imre 18 éves tanuló ma agyonlőtte magát, mikor öngyilkosságáról Erzsébet nevű feltűnő szépségű hűga tudomást szerzett, a harmadik emeleten levő lakásukból legurolt. A kettős öngyilkosság nagy feltűnést keltett.

Elzüllött orvos.

Kassa, május 5.

(Saj. tud.) Ma egy vendéglőben megjelent egy lerongyolódott alak, aki egy pohár sört kért. A köréje gyűlt érdeklődőknek élete nyomorúságáról panaszkodott, amikor hirtelen rosszul lett és meghalt. A nála talált írásokból megállapították, hogy az öngyilkos dr Horner Albert 42 éves orvos.

A kereskedelmi és iparkamara székében egy 4 szoba, előszoba, 1 fürdő szoba, 1 cseléd szoba, honyha és egyéb mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november hó 1-től kiadó.

Közelebbi felvilágosítás szerezhető a kamarai titkárnál.

NYILTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

olcsó

gyári árban

REISZ bútorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

Uj férfi szabó üzlet!

Van szerencsém az igen tisztelt eddigi megrendelőimnek és a közönség tudomására hozni, hogy tanulmányutamból hazatérve, üzletemet **Lévai palotába**, (Körös-oldal) **áttelelyeztem**. Tanulmányutamból kifolyólag a legkényesebb igényeket is pontosan ki fogom elégíteni. Tavaszi újdonságaimat személyesen a legújabb divatkelmékből választottam ki, melyek már raktáron is vannak. Nagybecsű pártfogást kér

FISCHER,

uriszabó.

Lévay palota. Körös-oldal.
Telefon: 951. 219

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar vasuti forgalmi r. t. tőkeemelése.

A Magyar vasuti forgalmi részvénytársaság igazgatósága a társaság alaptőkéjének hat millió 8 millió koronára leendő **felemelése** céljából rendkívüli közgyűlés egybehívását határozta el. A társaság a debreceni városi villamos vasutnak és a debrecen-hajdusámsoni h. é. vasut folytatásaképpen a hajdusámson-nyirbátori vasutvonalnak építését vitte röviddel ezelőtt keresetül, s az érdekköréhez tartozó városi vasutak további fejlesztésén, valamint a már korábban felvetett vasuti és vízierő-tervezeteken kívül új helyi érdekű vasutvonalak előkészítésével, nemkülönben testvérvállalataival karöltve új külföldi üzletek kezdeményezésével foglalkozik. Ezekből az okokból az igazgatóság a társaság anyagi eszközeinek megerősítéséről gondoskodva oly megállapodást készített elő, mely szerint az új részvények piacra nem kerülnek, hanem évek sorára lekötöttek.

A Drágánvölgyi vízierőműre vonatkozó engedélyokiratot a társaság már megkapta és így a mű megvalósítása most már gyors lépésekben fog előrehaladni.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése:

Budapesten

A tegnapi üzlet menetel a gabonatőzsdén kifejezetten lanyha lefolyású volt, kivéve a tengerit, mert dacára a nagy felmondásnak, ennek ára változatlan és a zárlatnál inkább szilárd volt. Felmondás 73 ezer mázsa tengeri, 2 ezer mázsa buza, 6 ezer mázsa zab.

Határidők sáralata:

Májusi buza	— — — —	12.61
Októberi buza	— — — —	11.44
Októberi rozs	— — — —	9.39
Októberi zab	— — — —	7.62
Májusi tengeri	— — — —	6.48
Juliusi tengeri	— — — —	6.64
Augusztusi tengeri	— — — —	6.76
Augusztusi repce	— — — —	14.40

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	821.—
Osztrák hitelrészvény	— —	650.50
Jelzálogbank	— —	478.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	—
Osztrák államvasút részvény	— —	—
Közüti vasút	— —	751.25
Rimamurányi vasmű	— —	688.—
Városi vasút	— —	400.—
Beocsini cement	— —	—
Magyar bank és keresk. r. t.	— —	732.—
Salgótarjáni kőszén	— —	669.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

1444—911. tk.

Árverési hirdetmény-kivonat.

A székelyhídi kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhirre teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Szücs Sándor és Társa végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében, a nagyváradi kir. törvényszékhez tartozó székelyhídi kir. jbiróság területén lévő Nagykágya község határában fekvő és a nagykágyai 269. sz. betétben A—I. 1—3. sor, 936—938 hrsz. alatt felvett s a Nagycserhegyen levő kertre, házra, szántóra a végrehajtási árverést elrendelte és annak fogantatására határidőül 1911. évi május hó 22. napjának d. e. 10 óráját Nagykágya községhezához kitűzte.

Kikiáltási ár 618 K s az árverésre kitett ingatlanok ezen ár kétharmad részén alul el nem fognak adatni.

Árverezni szándékozik tartozni a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál és Nagykágya község előjáróságánál tekinthetők meg. Székelyhid, 1911. február 22. Olasz s. k. jbiró.

A kiadmány hitelül:

Hetey Gyula,

kir. tkvvezető.

324

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképes z-l á m p á k ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

villamos világítás

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmájába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

81

Egész éjjel ügyeletet szolgáltat.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
3 » Thymol »	20 »
1 » Stomatol »	20 »
1 » téglés Odontin fogpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	35 »
1 üveg Picavan	98 »
1 üveg Bay Rum	35 »
1 » Jera viollette brillantin	30 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajszkötő	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.
1 téglés Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	38 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
3 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glicerín szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	38 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	20 »
1 üveg téglés tejcrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé hajszkefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkéfe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	35 »

305

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!

Bumbera István

== papi- és polgári szabó ==
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtisztel-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A Biharmegyei Gazdak Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra 161

== NAGYVÁRAD ==
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
BÉMER-TÉR, (BAZAR-ÉPÜLET.)

A Z I G A Z,

hogyan sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodában szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérlelője.

Rosenberg Izsó

cementárugyáros

== irodáját és főüzletét ==

Kossuth Lajos-utca 7. sz. házba helyezte át.

Cement és építési anyagok, detail elárúsítási üzlete (Nagypiac-tér), Kereskedelmi Csarnok palotában van.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától.

8419 - 1911. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság ezennel közzhírré teszi, hogy ifj. Weisz József nagyvárad lakos által felállítani szándékolt léglagyári telep telepengedélyezése tárgyában folyó évi május hó 10-ik napjának délelőtti 10 órájára a nagyvárad 3820. sz. betétben 5304. hrszám a 2940. sz. betétben 5266, 5292

hrsza. a 3599. sz. betétben 5265, 5266, 5267, 5264, 5268 hrsza. a 3812. sz. betétben 5300, 5302. hrsza. a 3835. sz. betétben 5283, 5286, 5287, 5284, 5288 hrsza. ingatlanokra helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételét nem fogják.

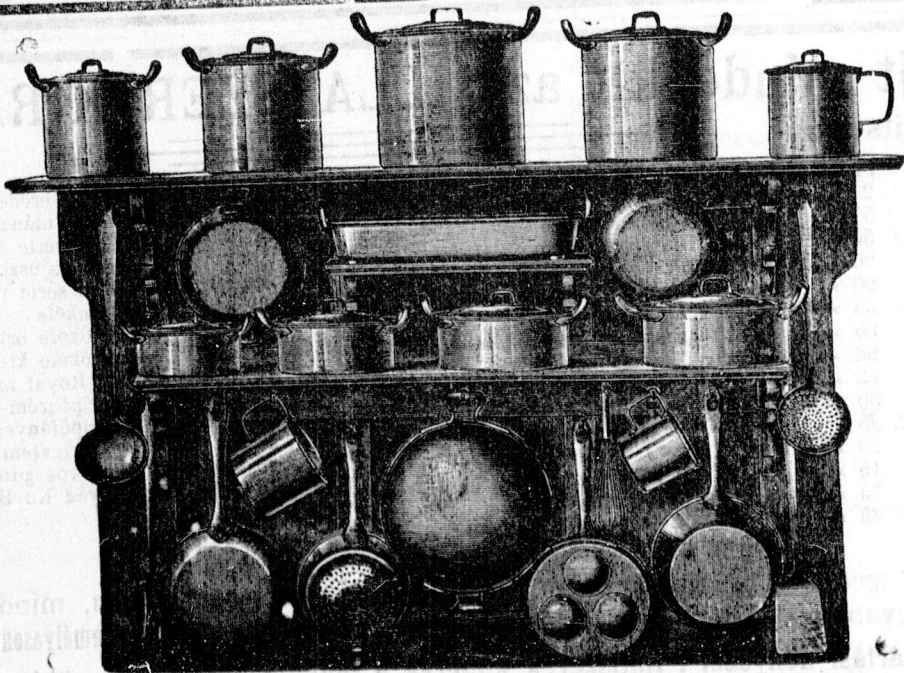
Nagyvárad, 1911. április 28.

Gerő,
r.-főkapitány.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi újdonságok

Vasbutorok u. m.:

szekrényágy
3 matraccal

K 19.50.

Gyermekágyak

K 26-tól.